

egen Bestemmelse, at søge at give et meget stærkt Motiv for Frivilligheden, hvor denne kunde trænge til en saadan Hjælp, deels idet den med sin egen directe Virkning først og fremmest gaar ud paa at fremkalde, lede og tilvejebringe virkelige, frivillige Overenskomster (Hør!) mellem de interesserede Personer, for saaledes at give de Underhandlinger, der maae gaae forud for enhver Overenskomst, al den Alvor, de kunne erholde derved, at de blive foretagne under Ledelse af upartiske Mænd, der ere beklædte med den Myndighed, naar alt Andet brister, at kunne afgjøre det, deels ogsaa ved en heel Deel Bestemmelser, der gjøre det i høi Grad vigtigt for Bedkommende, ikke at gjøre ubillige Forlangender eller upassende Tilbud, der jo vilde drage til Følge for hele Ordningen. Jeg har derfor netop ganske væsentlig betragtet denne Lov som en Frivillighedslov, som ved sin Tilværelse skulde gjøre sin egen Anvendelse unødvendig, og som selv der, hvor dens directe Anvendelse blev paakaldt, først og fremmest og væsentligst, og jeg tør vel med den ærede Indenrigsminister sige i 9 Tilfælde af 10, vilde lede til en Overenskomst uden egentlig Kjendelses Afgivelse; men Alt dette har ikke nogen sand Betydning, naar ikke Muligheden af at tilvejebringe et Resultat, selv naar alle Underhandlinger briste, er tilstede. Derpaa mener jeg, at de statistiske Oplysninger, den ærede Indenrigsminister har meddeelt, og hvis Rigtighed i Hovedsagen jeg ikke har den allerminste Grund til at betvivle, netop afgive et meget fyldestgjørende Beviis; thi det forekommer mig, at selv disse Tal efterlade saa uendelig Meget at gjøre, at der deri ingenlunde for mig kan være nogen Dødsforbring til at lægge Hænderne i Skjød, saa meget mindre som der jo altid er en Forstegrøde af Tilbøielighed, som fremtræder stærkere i det første Dieblis, og der er altsaa forsaaavidt, efter sædvanlige Sandsynlighedsberegninger, aldeles ikke nogen sær Grund til at antage, at Afsløsningen vil komme til at staae i et voxende Forhold. Jeg vil derfor, ganske uden Hensyn til, hvorledes Regjeringen

stiller sig til Sagen, i høi Grad ønske dens Fremme, og kun endnu bringe den Udtalelse af den ærede Finansminister fra sidste Session i Erindring, at Landbosagens Ordning aldrig her i Danmark efter Forfatningens Indførelse har været Grundvolden for Dannelsen af noget Cabinet, og heller ikke efter det Forhold, hvori disse Sager have stået til Sager af langt mere paatrængende og overveiende Vigtighed, have kunnet blive det, og at altsaa Ministeriet snarere her end ved andre Sager kan forholde sig neutralt og tage det, saaledes som det viser sig, at ikke blot en Stemning men en virkelig Folkewillie vil have det.

Indenrigsministeren: Jeg troer at burde tage Ordet for at berigtige en mig noget paafaldende Misforstaaelse, der, som det forekommer mig, ligger til Grund for de forskjellige sidste Taleres Indvendinger imod mit Forsdrag; idet de nemlig have udtalt sig, som om jeg skulde have henviist til en vis offentlig Stemning mod Loven, som jeg skulde have sat over eller ved Siden af Rigsdagens udtalte Willie eller Stemning (Ja!). Nei! Saadanne Misforstaaelser opklares bedst, naar Ordene engang ligge trykte for; det vil da sees, at jeg slet ikke har paaberaabt en Stemning i andet Diemed, end at bevise, at de Priser, som ere tagne i det sidste Par Aar, maae have været rimelige. Det var det, jeg talte om, og det vil i sin Tid ogsaa ganske tydeligt sees af Rigsdagstidenden; jeg sagde: havde de Priser været saa ubillige, som man fra en Side har villet, saa havde Stemningen, efter Folkets hele Bevidsthed om Fæsteforholdet, naturligt maattet stige i Styrke imod Eierne; men det var ikke Tilfældet; snarere var der — jeg sagde ikke en Stemning mod Loven, men en større Uengsteligthed for at gaae frem i saa Henseende —; og selv dette anførte jeg, som sagt, ene og alene for at vise Priserens Billighed eller Rimelighed.

Rettelse.

Nr. 29, Sp. 430, Linie 8 f. n.: understøttes læs: bestyttes.